

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I Liceum Ogólnokształcące
im. Bolesława Krzywoustego
w Słupsku
na lata szkolne
2016/2017 – 2018/19

WSTĘP

Nowoczesna profilaktyka zaburzeń rozwoju, uzależnień i patologii społecznej wśród dzieci i młodzieży to zespół interdyscyplinarnych działań, spełniających równoległe dwa główne cele:

- a) wzmocnianie czynników chroniących poprzez promowanie zdrowia, umożliwienie satysfakcjonującego życia oraz rozwijanie potencjalnych możliwości ludzi,
- b) eliminowanie czynników ryzyka i przeciwdziałanie im.

W zależności od tego, jak znaczące są zaburzenia, rozróżnia się profilaktykę pierwszo-, drugo- i trzeciorzędową.

1. **Działania profilaktyki pierwszorzędowej** - mają na celu wzmocnienie czynników (wewnętrznych i zewnętrznych) chroniących przed patologią i kreujących zdrowie oraz wysoką jakość życia.
2. **Działania profilaktyki drugorzędowej** - odnoszą się do środowisk (osób), które z różnych powodów zagrożone są patologią.
3. **Działania profilaktyki trzeciorzędowej** - to forma terapii, interwencji kryzysowej stosowanej w wypadkach, gdy dziecko zostało już dotknięte patologią.

Szkolny Program Profilaktyki obejmuje działania, których celem jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym uczniów i szkodom wynikającym z problemów w ich otoczeniu, a także reagowanie na pojawiające się zagrożenia i eliminowanie czynników ryzyka, takich jak negatywny wpływ grupy rówieśniczej, dysfunkcje wynikające z sytuacji rodzinnej, absencji, przemocy, dostępności do używek, stresu i depresji, zaburzeń żywienia. Działania profilaktyczne to także wzmocnianie czynników takich jak zainteresowanie nauką, więź emocjonalna z rodzicami, poszanowanie norm, wartości i autorytetów, edukacja rodziców, kształtowanie umiejętności dokonywania właściwych wyborów, racjonalne spędzanie czasu wolnego.

PODSTAWY PRAWNE:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 1982 nr 35 poz. 228)
2. Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989r. ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2002r. Nr 10,poz.96).
4. Ustawa z dnia 8 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz ustawę o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. 2010 nr 81 poz. 529).
5. Rozporządzenie MENiS z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. z dn.30 sierpnia 2012 r. poz. 977, ze zmianami Dz.U. 2014 POZ. 803, Dz. U. 2016 poz. 896).
6. Rozporządzenie MENiS z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach i placówkach (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 532).
7. Ustawa z dnia 4 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2013 poz. 1563)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249).
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późniejszymi zmianami Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, z 2016 r. poz. 35, 64, 195, 668, 1010).

Szkolny program profilaktyki I Liceum Ogólnokształcącego im. B. Krzywoustego uzupełnia wychowanie i ukierunkowuje na:

- wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami, jakie zagrażają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które zaburzają prawidłowy rozwój ucznia i dezorganizują jego zdrowy styl życia;
- inicjowanie i wspomaganie czynników chroniących (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi ucznia i jego zdrowemu życiu.

1. Główne założenia szkolnego programu profilaktyki

- 1) zapoznanie członków Rady Pedagogicznej z sytuacją wychowawczą w klasach I (rodzinną i materialną uczniów, stanem zdrowia, dysfunkcjami, trudnościami wychowawczymi oraz innymi informacjami o pierwszoklasistach);
- 2) realizacja programu we wszystkich klasach,
- 3) zintegrowanie ze szkolnym programem wychowawczym I Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Krzywoustego w Słupsku,
- 4) dostosowanie form i sposobów działań z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej, drugorzędowej i trzeciorzędowej do wieku i potrzeb uczniów,
- 5) włączenie do realizacji zadań wszystkich nauczycieli, pedagoga, pielęgniarkę szkolną, we współpracy z rodzicami i wyspecjalizowanym instytucjami;
- 6) rozwijanie świadomości i umiejętności życiowych zapewniających młodzieży prawidłowy rozwój psychospołeczny i przygotowujących do pełnienia różnych ról w społeczeństwie.

2. Diagnoza sytuacji wychowawczej w szkole

Przy tworzeniu Szkolnego Programu Profilaktyki uwzględnione zostały w szczególności dotychczasowe działania podejmowane przez szkołę, wyniki przeprowadzonych diagnoz wychowawczych, rozmowy z nauczycielami, rodzicami i uczniami, spostrzeżenia pedagoga oraz wiedza zawarta w literaturze fachowej. Zaproponowany system oddziaływań profilaktycznych uwzględnia następujące dysfunkcje i problemy:

1. w zakresie zagrożeń szkolnych:
 - a) różne formy agresji, przemocy, wandalizmu;
 - b) problemy zdrowotne, zaburzenia jedzenia, zaburzenia nastroju, depresje, nerwice;
 - c) zaburzone relacje z rówieśnikami i rodziną;
 - d) problem absencji,
 - e) problem cyberprzemocy i mowy nienawiści,
2. w zakresie zagrożeń środowiskowych:
 - a) stagnacje ekonomiczne rodzin, utratę pracy i zarobków;
 - b) rodziny dysfunkcyjne, eurosieroctwo, sieroctwo;
 - c) problemy zdrowotne;
 - d) zaburzenia więzi emocjonalnej z dzieckiem;
 - e) uzależnienie od komputera, niewłaściwe wykorzystanie Internetu.

Cel ogólny programu:

Doskonalenie umiejętności życiowych uczniów (komunikacja, umiejętności interpersonalne, radzenie sobie z emocjami i ze stresem, rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji, krytyczne oraz twórcze myślenie, samoświadomość i empatia) jako czynników chroniących przed zagrożeniami oraz wspierających proces uczenia się.

Cele szczegółowe:

1. Kształtowanie postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia poprzez:

- a) propagowanie wiedzy i kształcenie umiejętności na rzecz zachowań prozdrowotnych,
- b) informowanie o zagrożeniach dla zdrowia fizycznego i psychicznego oraz sposobach zapobiegania im,
- c) zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego w szkole i poza nią, np. zajęcia sportowe, koło teatralno-muzyczne, Klub Młodego Mediatora, Koło Debat Politycznych, koło socjologiczno-psychologiczne;
- d) uczenie konstruktywnych sposobów rozwiązywania problemów emocjonalnych i radzenia sobie ze stresem w celu budowania równowagi i harmonii fizycznej i psychicznej.

2. Wspieranie i pomoc w rozwoju osobowości, systemu wartości i umiejętności społecznych poprzez:

- a) kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym oraz umiejętności liderских,
- b) zachęcanie do działań wolontariackich i charytatywnych,
- c) wzmacnianie potencjału osobowego i intelektualnego w celu budowania poczucia własnej wartości,
- d) rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji, wyznaczania celów, planowania przyszłości, w tym edukacyjno – zawodowej;
- e) wypracowanie sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- f) modelowanie procesu edukacyjnego i wychowawczego poprzez dostosowywanie wymagań do indywidualnych potrzeb, możliwości i zainteresowań ucznia.

3. Budowanie bezpiecznego i przyjaznego klimatu szkoły poprzez:

- a) monitorowanie stanu bezpieczeństwa w szkole,
- b) dbałość o kulturę zachowania w relacjach interpersonalnych,
- c) ofertę zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia;
- d) angażowanie rodziców w życie szkoły;
- e) wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- f) kształtowanie postawy tolerancji wobec osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych, odmiennych kulturowo,
- g) profilaktykę agresji i przemocy, w tym cyberprzemocą,
- h) uświadamianie zagrożeń związanych z funkcjonowaniem w cyberprzestrzeni,
- i) współpracę z instytucjami wspomagającymi szkołę w działaniach profilaktycznych - min. poradnią psychologiczno – pedagogiczną, poradnią zdrowia psychicznego, policją.

4. Zapobieganie wszelkiego rodzaju uzależnieniom poprzez:

- a) informowanie uczniów o szkodliwości środków odurzających, substancji psychotropowych;
- b) środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych;
- c) rozwijanie umiejętności rozpoznawania, wyrażania i kontrolowania emocji, rozwiązywania konfliktów oraz asertywnego odmawiania;

- d) wspieranie uczniów będących w trudnej sytuacji rodzinnej i ekonomicznej;
- e) profilaktykę uzależnień od komputera (w tym Internetu);
- f) rozwijanie kompetencji wychowawczych oraz wiedzy z zakresu profilaktyki wśród pracowników szkoły i rodziców;
- g) współpraca z policją, organizowanie szkoleń dla pracowników szkoły;
- h) informowanie o wszelkich formach pomocy specjalistycznej dla młodzieży, ich rodziców w przypadku wystąpienia sytuacji problemowych.

5. Zapobieganie zjawisku absencji, w szczególności poprzez::

- a) bieżące monitorowanie frekwencji,
- b) diagnozowanie czynników wpływających na absencję,
- c) konsekwentne stosowanie zasad usprawiedliwień nieobecności i zwolnień z zajęć zawartych w Statucie Szkoły;
- d) zapoznanie uczniów i rodziców z konsekwencjami prawnymi związanymi z nieusprawiedliwioną nieobecnością w szkole;
- e) uświadamianie wpływu nieobecności na powstawanie zaległości programowych;
- f) ścisłą współpracę z rodzicami uczniów,
- g) dostosowanie form i metod pracy do możliwości, potrzeb i zainteresowań młodzieży.

Szczegółowy plan działania:

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy	Terminy
1. Budowanie wzajemnych relacji uczeń - uczeń, uczeń - nauczyciel, uczeń - rodzic, uczeń – pracownik szkoły opartych na zaufaniu i szacunku.	Integrowanie zespołu klasowego poprzez udział w wycieczkach, uroczystościach, imprezach klasowych i szkolnych.	wychowawcy	cały rok
	Lekcje na temat rozwiązywania konfliktów i mediacji, budowania poczucia własnej wartości, asertywności, poczucia własnej wartości.	pedagog	cały rok
	Rozwiązywanie konfliktów między uczniami, uczniami i pracownikami szkoły.		wg potrzeb

<p>2. Prowadzenie psychoedukacji wśród młodzieży i rodziców z zakresu zagrożeń Internetu, nieodpowiedzialni aktywności w sieci i konsekwencji z tego wynikających.</p>	<p>Lekcje wychowawcze. Zajęcia na temat zagrożeń Internetu: cyberprzemoc, nieodpowiedzialna aktywność w sieci – portale społecznościowe, ochrona danych osobowych.</p>	<p>wychowawcy, pedagog, zaproszeni specjaliści</p>	
<p>3. Podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających nałogom i mających na celu dostarczenie informacji o konsekwencjach uzależnień.</p>	<p>Informowanie uczniów o skutkach palenia tytoniu. Lekcje wychowawcze, prelekcje na temat skutków picia i nadużywania alkoholu . Organizowanie zajęć dotyczących przyczyn i konsekwencji używania substancji psychoaktywnych – narkotyków, dopalaczy, leków w celach niemedycznych i e-papierosów, Światowego Dnia walki z HIV/AIDS.</p>	<p>pielęgniarka, pedagog szkolny, wychowawcy, nauczyciel biologii</p> <p>j.w.</p>	<p>cały rok</p>
<p>4. Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów natury psychicznej: depresje, zaburzenia nastroju, nerwice.</p>	<p>Prowadzenie psychoedukacji na temat przyczyn i objawów nerwic, depresji i samobójstw wśród młodzieży. Organizowanie zajęć dotyczących radzenia sobie ze stresem. Stwarzanie przyjaznych uczniowi warunków do nauki w czasie lekcji i zajęć pozalekcyjnych, przestrzeganie jasno określonych kryteriów wymagań na poszczególne oceny oraz zaleceń PPP.</p>	<p>wychowawcy pedagog specjaliści</p>	

3.Wyrobienie nawyków zdrowego stylu życia.	<p>Zachęcanie do aktywnego wypoczynku.</p> <p>Realizacja programów prozdrowotnych (zaburzenia żywienia, profilaktyka nowotworowa, kontrola stresu, transplantologia, FAS, DDA).</p>	<p>wychowawcy klas, nauczyciele biologii, nauczyciele wychowania fizycznego, pedagog, pielęgniarka</p>	<p>cały rok</p>
4.Udzielenie pomocy i wsparcia uczniom i ich rodzicom w rozwiązywaniu problemów.	<p>Przekazywanie informacji o formach pomocy i placówkach jej udzielających.</p> <p>Analizowanie sytuacji uczniów (wyniki w nauce, frekwencja, zachowanie).</p> <p>Wspieranie uczniów, którzy mają trudności w nauce,</p> <p>Indywidualne rozmowy z uczniami, którzy mają problemy,</p> <p>Lekcje dotyczące radzenia sobie ze stresem i zasad efektywnego uczenia się.</p>	<p>wychowawcy, pedagog</p> <p>wychowawcy</p> <p>wychowawcy, pedagog, nauczyciele przedmiotów, pielęgniarka, dyrektor</p> <p>pedagog</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>na bieżąco, wg potrzeb</p> <p>cały rok</p>
5.Motywowanie uczniów do osiągnięcia sukcesów.	<p>Stwarzanie uczniom możliwości prezentowania umiejętności, uzdolnień, zainteresowań, hobby.</p> <p>Stosowanie metod aktywizujących w pracy z uczniami.</p> <p>Prowadzenie zajęć z uczniami na temat skutecznych metod i technik uczenia się, planowania nauki i go,</p> <p>Nagradzanie uczniów za rzeczywiste osiągnięcia i umiejętności.</p>	<p>wychowawcy nauczyciele, dyrektor</p> <p>j.w.</p>	<p>cały rok</p> <p>na bieżąco</p>
6.Poprawa frekwencji uczniów na zajęciach	<p>Systematyczna, miesięczna analiza frekwencji uczniów.</p> <p>Przestrzeganie przez</p>	<p>wychowawcy, pedagog</p>	<p>cały rok</p>

<p>lekcyjnych.</p>	<p>wychowawców zasad usprawiedliwiania nieobecności. Diagnostowanie przyczyn absencji przez wychowawcę i pedagoga, Indywidualne rozmowy z uczniami niesystematycznie uczęszczającymi na zajęcia lekcyjne oraz z ich rodzicami. Wyciąganie konsekwencji zgodnych z obowiązującymi przepisami wobec uczniów, którzy nie uczęszczają na zajęcia lekcyjne.</p>	<p>wychowawcy</p> <p>wychowawcy, pedagog, dyrektor</p> <p>wychowawcy dyrektor</p>	<p>na bieżąco</p> <p>wg potrzeb</p> <p>na bieżąco</p>
<p>7.Uwrażliwienie młodzieży, niesienie pomocy chorym, słabszym i pokrzywdzonym, zaangażowanie w działania wolontariatu.</p>	<p>Prowadzenie akcji charytatywnych na terenie szkoły. Udział uczniów w akcjach charytatywnych poza szkołą, np. WOŚP, działania Caritas, wspieranie Schroniska dla zwierząt. Akcje honorowego krwiodawstwa. Udział w działaniach Klubu Wolontariusza w szkole.</p>	<p>Samorząd Uczniowski, Klub Wolontariusza, pielęgniarka, wychowawcy, nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>